

Å rive ned et samfunn, og å bygge et samfunn.

Av: [Blogg - Parrhesia](#)

Februar 2026

De som bygget demokratiet i antikken var klar over menneskets «svake» og korruperte sider, og hadde metoder for å forebygge dem. I forrige blogginnlegg var temaet veien til dumskap grunnet makt. I dette er det litt om holdning, politikk og byråkrati.

AI-generert: Bygningen Bouletherion der folkerådet satt, til høyre for den runde bygningen på agoraen i Athen, demokratisk tid. Boule; gr. *møte*.

Å rive ned:

I noen få uker er vi vanlige folk vitne til hvor nære relasjoner som finnes blant dem vi kaller eliten, nasjonalt og internasjonalt. Samtidig som disse tilhører det vi ser som toppen av samfunnet, utgjør de også toppen av isfjellet av samfunnsødeleggende handlinger. En snøball er begynt å rulle.....

Samfunnsødeleggende krefter er tyranniske. En eller flere gjør som de vil. Disse kreftene finnes alle steder til alle tider, i alle lag av samfunnet. Det er dem som står mot folket, fornuften, og ytringsfriheten.

Tyrannene er oftest ganske vanlige mennesker i relativt små grupper og nettverk. Men i det politiske Norge nå ser det ikke bra ut, for å si det slik. Folk som er «lojale», kan gjerne ikke annet i fare for å miste jobben om de gir beskjed om ting, eller prøver å gi beskjed. Folk er

i slike kulturer bokstavelig talt lønsslaver. En slave får ikke si noe, til forskjell fra demokratiborgeren. Denne kulturen finnes alle steder der det forventes «lojalitet» i relasjoner der kunnskap, sannhet, og å gjøre det rette må vike for idioten (se forrige blogginnlegg). Det finnes fra øverst til nederst i hele samfunnet. Å ødelegge et samfunn gjøres med å kjempe for egeninteressene, ens overbevisninger, og å ikke engasjere seg særlig. Skamløshet er her et nøkkelord, som vist i forrige blogginnlegg.

Demokratisk dannelse:

For å kunne vedlikeholde, bygge og utvikle et samfunn må borgerne være det motsatte av tyrannisk. De må ha demokratisk dannelse. Det er å se seg som en del av helheten, arbeide for kunnskap, ytringsrett, sannhet, anti-tyranni hvor man ser det, som mobbing i skolene, blant voksne, og mot korrupsjon, privilegier, og tildelte roller og stillinger basert på relasjoner.

I antikkens Athen tok de konsekvensen av dette, prinsipielt sett. Ja, de hadde slaver, og kvinnene var ufrie, og ting tar tid, tid de ikke fikk før byen fikk ødelagt sin demokratiske utviklingskraft. Men blant borgerne skulle det være slik, noe de også langt på vei klarte med ytringsfrihet, likeverdighet, og forebygging mot slik korrupsjon vi nå ser rulles opp i kjølvannet av den såkalte «Epstein-saken». Fortsettelsen blir spennende, mildt sagt. Norsk politisk-byråkratisk kultur = ukultur, kan det se ut som.

Hva gjorde athenerne for å forebygge politisk korrupsjon? Jo, byråkratene fikk kun sitte i ett år i Folkerådet/Bouleterion, som man kan sammenligne med departementene, og alt som angikk det politiske byråkrati. Grunnen til det var å forebygge for usunne nettverk og relasjoner.

De ønsket ikke spesialister som ble sittende lenge nok til å bli korrupte. Og, de var så demokratiske «hard core» at alle skulle sitte der i løpet av livet. De trodde på at folk kunne, og det kan/kunne de. Athenerne visste at mennesket (samtidig) er meget tilbøyelig til å tjene sine egne interesser fremfor statens, og da er veien mot korrupsjon og tyranni kort.

Vi skal ikke miste troen på demokrati, men vi -og først og fremst dem med kunnskap, og journalistikken- må kjempe for det. Demokrati er et utviklingsprosjekt, om vi kan forstå det bedre. Og, skolene må lære mer om dette. Vet man i tillegg hvilke tenkemåte kunnskapsdannelse og forbedring kommer av, så er det enda bedre. [Søk - "Ytring og Utvikling" - Norli Bokhandel](#)

Fra Aristoteles «Athenernes Statsforfatning»:

«Folket har nemlig selv skapt sin myndighet på alle områder, og administrerer alt gjennom avstemninger i folkeforsamlingen og i jurydomstolene der folket sitter ved makten. Til og med rådets dømmende myndighet er blitt overtatt av folkeforsamlingen. Dette ser ut til å

ha vært en klok avgjørelse, for små grupper er lettere mottakelige for korrupsjon enn store
forsamlinger, enten det nå gjelder bestikkelser eller favoriseringer.»

Vi må alle hver dag bruke vår demokratiske fornuft.
